

Námsbraut list- og verkgreina

Umsögn um tillögur mennta- og menningarmálaráðuneytisins að breytingum á viðmiðunarstundaskrá grunnskóla (Mál nr. 160/2020, birt í samráðsgátt 26.08.2020)

Um mikilvægi þess að stuðla að hágæða list- og verkmenntun í grunnnámi barna- og unglunga.

Gildi menntunar í list- og verkgreinum ætti ekki að þurfa að verja í samhengi við námskrár í nútíma samfélagi og margir sérfræðingar vilja forðast að réttlæta það að list- og verkgreinar séu yfirleitt hluti af grunnmenntun barna og unglunga með skýrskotunum í staðreyndir um áhrif list- og verkgreina á annað nám. List- og verkgreinar eiga fullt erindi sem ómissandi hluti af uppeldi og menntun barna burt séð frá tengslum við almennan námsárangur og bóklegar greinar (Catterall, 1998; Eisner, 2002).

Engu að síður dylst engum sem skoða áhrif góðrar list- og verkgreinakennslu í kjölinn að margoft kemur fram að list- og verkgreinar sem og aðferðir list- og verkgreina í menntun barna stuðla að meiri gleði og ánægju nemenda í námi sínu. List- og verkgreinar fela í sér einstakar aðferðir sem stuðla að jákvæðari skólabrag og geta þannig stuðlað að betra námsumhverfi (See & Kokotsaki, 2015).

List- og verkgreinar gegna auk þess mikilvægu hlutverki í menntun barna með sérþarfir þar sem list- og verkgreinar bjóða upp á fleiri tjáningarleiðir en hefðbundnar bóklegar greinar. List- og verkgreinar auðvelda nemendum með sérþarfir meðal annars að sýna þekkingu sína á öðrum sviðum náms en einnig öðlast nemendur tækifæri til að tjá áhugasvið sín og tilfinningar í gegnum listnám (Mason, Steedly & Thorman, 2008).

Samantektir á fjölmörgum rannsóknum benda til þess að skynsamlegt sé að stuðla að langtíma og hágæða list- og verkmenntun fyrir börn og unglunga. Að hluta til snúa rökin að áhrifum á almenna námshæfni og árangur í öllu námi en einnig eru skýra vísbendingar um að listir í menntun barna og unglunga hafi áhrif á uppeldi og menntun langt umfram þau markmið að bæta námsárangur í tilteknum greinum (Jindal-Snape et al., 2018). Gæði og umgerð list- og verkmenntunar hefur mikið að segja þegar meta skal áhrif hennar á almenna menntun einstaklinga. Langtíma rannsóknir benda til þess að þar sem vel er staðið að menntun í list- og verkgreinum standa nemendur sig betur í hefðbundnum bóknámsgreinum en í samanburðarskólum án markvissrar list- og verkgreinakennslu (Kylie et al., 2014).

Ástæður fyrir jákvæðum áhrifum list- og verkgreina á menntun barna eru ekki einhlítar en mögulegar skýringar má finna í empírískum og gagnreyndum rannsóknum sem sýna að nemendur sem fá leiðsögn og kennslu í list- og verkgreinum sýni að jafnaði meiri metnað í hefðbundnu akademísku námi og virðast hafa sterkari áhugahvöt í sínu námi (Winner & Vincent-Lancrin, 2013, bls. 73). En auk þess birtast skýr áhrif list- og verkmenntunar í auknu sjálfstrausti, efldri sjálfsmynd og nemendur mælast með bætta félagsfærni, samliðan og tilfinningastjórn (Winner & Vincent-Lancrin, 2013).

Námskrá endurspeglar samfélagslegan sáttmála um hvað felst í menntun. Grundvallarhugmyndir í nútíma námskrám byggja á þeim forsendum að hágæða menntun fyrir alla sé nauðsynleg til þess að mögulegt sé að stuðla að félagslegu réttlæti (Tedesco, Operti & Amadio, 2014).

Hér að neðan er vísað í núgildandi Aðalnámskrá grunnskóla (2011/2013) bls. 160-168.

„Nám í list- og verkgreinum þarf að vera merkingarbært og fela í sér stíganda eftir getu og þroska nemenda á öllum aldursstigum grunnskólans. Til þess þurfa kennsluhættir að mótast af virkni og sköpun þar sem verkefni nemenda eru áþreifanleg afurð og unnin út frá vinnulagi hvernar greinar. Það þýðir að ekki er nóg að lesa um og hlusta á upplýsingar um hönnun, sauma, matargerð, tónlist, dans, leiklist eða myndlist, heldur verður að iðka fagið.“

Mikilvægt er að nemendur í list- og verkgreinum í grunnskóla fái jafn mikla menntun og þjálfun á síðustu stigum grunnskólanámsins (8., 9., og 10. bekk) til jafns og í samræmi við bóklegar greinar. Nemendum sem hyggja á list- eða verknám ættu að vera tryggð þau réttindi að fá menntun í list- og verkgreinum. Allir nemendur ættu að hafa möguleika á að sérhæfa sig í þeim greinum sem þeir hafa mestan áhuga á í grunnskóla, hvort sem það eru list- og verkgreinar eða aðrar námsgreinar. Aðeins þannig fá nemendur tækifæri til að undirbúa sig fyrir fjölbreytt framhaldsnám í list-, starfs- og verkgreinum sem og þátttöku í fjölbreyttu atvinnulífi fyrrnefndra greina (Olafsson, B., & Joelsdóttir, A, 2018).

Í ljósi vísindalegrar þekkingar á þroska barna og unglunga, menntavísindum og list- og verkmenntun almennt teljum við undirrituð afar varhugavert að stíga skref í átt að minni fjölbreytileika í námi og námsvali barna og unglunga með því að þrengja að hlut list- og verkgreina í viðmiðunarstundaskrá grunnskóla. List- og verkgreinar hafa sannað gildi sitt sem gríðarlega öflug leið til náms og þroska og öll rök hníga að því að efla slíkar skapandi greinar til hagsbóta fyrir einstaklinga og samfélag.

Virðingarfyllt

Ásdís Jóelsdóttir lektor – Textíll og hönnun
Gísli Þorsteinsson prófessor – Hönnun og smíði
Hanna Ólafsdóttir lektor – Sjónlistir
Helga Rut Guðmundsdóttir prófessor - Tónlist
Rannveig Björk Þorkelsdóttir dósent - Leiklist

Heimildir

Catterall, J. S. (1998). Does experience in the arts boost academic achievement? A response to Eisner. *Art Education*, 51(4), 6-11.

Eisner, E. W. (2002). What can education learn from the arts about the practice of education?. *Journal of curriculum and supervision*, 18(1), 4-16.

Jindal-Snape, D., Davies, D., Scott, R., Robb, A., Murray, C., & Harkins, C. (2018). Impact of arts participation on children's achievement: A systematic literature review. *Thinking Skills and Creativity*, 29, 59-70.

Mason, C. Y., Steedly, K. M., & Thormann, M. S. (2008). Impact of arts integration on voice, choice, and access. *Teacher Education and Special Education*, 31(1), 36-46.

Olafsson, B., & Joelsdottir, A. (2018). Design og håndverk og Tekstil på Island. *Techne serien - Forskning i Slöjdpedagogik och Slöjdvetskap*, 25(3), 39-57. Sótt af <https://journals.hioa.no/index.php/techneA/article/view/3026/2944>

Peppler, K. A., Powell, C. W., Thompson, N., & Catterall, J. (2014, October). Positive impact of arts integration on student academic achievement in English language arts. In *The Educational Forum* (Vol. 78, No. 4, pp. 364-377). Routledge.

Roden, I., Kreutz, G., & Bongard, S. (2012). Effects of a school-based instrumental music program on verbal and visual memory in primary school children: a longitudinal study. *Frontiers in Neuroscience*, 6, 572.

See, B. H., & Kokotsaki, D. (2015). Impact of arts education on the cognitive and non-cognitive outcomes of school-aged children. A review of evidence.

Tedesco, J. C., Opertti, R., & Amadio, M. (2014). The curriculum debate: Why it is important today. *Prospects*, 44(4), 527-546.

Winner, E., & Vincent-Lancrin, S. (2013). The impact of arts education: Evidence and agenda for future research (Vol. 1, pp. 71-78). Münster: Waxman.